

Tas Latweeschu draugs.

1839. 21 Septbr.

38ta lappa.

T a u n a s s i n n a s s.

Is Peterburges. Tas leels dischlera meisters no Kursemmes, kam wahrs Miller un vahr furru muhsu 16ea lappa stahstija, no Rihges dewahs us Peterburgi un arri tur sawu skunstigu darbu par naudu parahdija. Paschi augsti zeenigi Keiseri to apraudsija un mihla Keisereene schehligâ prahâtâ winnu par to apdahwinaja ar dahrgu felta puksteni.

Is Rihges. Aiswinnâ swehedeenâ tè wezzigs namm-a-puifis, kad winna fungi no sawahm mahjahn ohtâ tahschî bija isgahjuschi, arri taifijahs eet laukâ, un jau pehz fawa eeradduma mahjas durris, few tahs pakkal peeraudams, bija aisdarrijis, bet pehz atgahdajahs, ka scho reis wirnam atplehgs ne bija fe-schâ, bet palizzis istabâ. — Ko nu darriht? Bailojahs, ka fungi pahnahldami durris ne atrastu zeetas un winnu bahrtu. Safehje tadeht diwas gazzas treppes un zerreja pa tahn zaur lohgeem eekahpt, bet uskahydamis — par nelaimi kritte semmê, gauschi fasitahs, un tuhlin bija bes wassodas un bes jehga. Pehz leelahm-mohkahn treshâ deenâ sawu garru islaide.

Preeksch pahri neddelahm tè kahds jauneklis gluschi par smeekeem wezzakam wiham plikki zirte, — un taï paschâ brihdî schis nokriht semmê un pa wif-sam irr nohst.

Is Parihsches. Ne taht no turrenes taggad semneeks maschihni irr isgudrojis, kas pahrleeku derr labbibu n opkaut. Ko 16 plahweji un 16 zitti wihi, kas faseen kuhlus, dris ne pastrahda, so pa to paschu laiku schis maschihnis ar weenu paschu sirgu un weenu zilweku, kas sirgu un maschihni walda, paspehj.

Tur taggad parahda brihnum' leelu kahposta galwu, kas 10 pehdas augs-tumâ un 52 pehdas resna pa ahrmallu. Zahs wissleelakas lappas irr 6 pehdas gax-rumâ. — Schis kahposts us semmehm irr audsis un tik par brihnofchanu aiswests us Parihschis.

M e l l u - g r a h m a t a.

Wezs fakkams wahrs irr tahts: "Kur Deewam nams, tur arri ne taht buhs wellam mitteklis;" un irr taifniba, jo tas tehws to mellu, kâ muhsu Kungs

Jesus Kristus to wellu nosauz (Jahn. 8, 44.) labbprahf wissu labbumu pahe-
 grohsa us taunumu. Tas wianam animats jau no pirmeem laikeem. Kas naw
 tizzibâ labbi stiprinahfs, to lehti ar saweem melkeem apmahnihs, un us mahneem
 un blehneem greesihfs. Preefsch=laikâ tahdu sawu darbu gaismâ strahdaja, bet
 kamehr Jesus Kristus pafaulê atspihdejis, ka winsch tohs wella darbus isahrditu
 (1. Jahn. 3, 8.), no ta laika tumfibâ plehpajahs. Bet kad mehs tahdas wella
 pehdas useetam, tad mums nahkahs, tahs gaismâ israhdiht, lai wissi laudis tahs
 pasihst un no tahm fargajahs. — Schinni lappinâ mehs jums — mihi lassi-
 taji! — kahdas sinnas gribbam isskahstiht pahr masu kalenderi jeb laiku=grahma-
 tu, kas schur tur tauschu rohkâs atrohnama, un kas skaidri wella- un mettu=grah-
 mata. Drifketu mehs winnu gan ne kur ne effam redsejuschi, bet raksttu pee
 dauds mahnu=tizzigem laudim effam usgahjuschi. Schinni grahamatiaâ wairak
 naw eelikas ne kâ tscherdefmit diwi deenas; — prohti Janwar-, April- un Sep-
 tember=mehnesi kattrâ peeza; Merz-, Mei- un August=mehnesi kattrâ tschetras;
 — Bewrar-, Juhni- un Juhli=mehnesi kattrâ trihs; un Oktober-, November- un
 Dezember=mehnesi kattrâ diwi deenas, — bet schahs nelaimigas. "Tee behr-
 ni, kas eeksch schahm 42 deenahm peedsimst," — ta tur stahw rakstihts — "tee
 ilgi ne dsihwohs, un ja winni wehl dsihwohs, tad winni nelaimigi buhs. Tee
 laudis, kas eeksch schahm 42 deenahm apprezzejahs, tee kohpâ ne dsihwohs, un
 ja winni wehl dsihwohs, tad winni nefaderigi un eeksch truhkuma dsihwohs.
 Eeksch schahm 42 deenahm arri ne buhs ne kahdu stahdu stahdiht; arri ne buhs
 ne kahdu fehku seht; arri ne buhs ne kahdu jaunu lohpu atschkirt, jo wiss, kas
 eeksch schahm 42 deenahm noteek, tas isnihst." — Bet schinnis 42 deenâs wehl
 septinas pawissam nelaimigas, prohti August- un September=mehnesi kattrâ di-
 wi, un Merz-, April- un Dezember=mehnesi kattrâ weena. "Tee behrni, kas
 eeksch schahm wissnelaimigahm deenahm peedsimst, tee mirst weenâ bresmibâ."
 Eeksch schahm septinahm deenahm arri ne buhs ne kahdu tahlu zellu usnemt.

Par apstiprinaschanu, ka scheem raksteem taifniba un pateefiba, wehl tahdi
 melli irr peeliki: "Tâ irr Deews rakstijis zaur sawu engeli, to Mikkeli, un irr
 suhtijis pee mums us semmi; — kura ar salteem raksteem irr rakstta eeksch to
 Mikkela basnizu eeksch Olstin, kura tohp faulka Gardogia. Un par turren kâ
 ballodis liddinajahs. Kas winnu nemt gribbeja, no ta fargajahs, un kas winnu
 norakstiht gribbeja, pee ta wina greefahs un atdarrijahs fewi patte wallâ. Un
 kas tai grahmatai ne tizz, un few pehz tahs ne turrahs, tas irr pasuddinahfs,
 un ne kahdu laimi jeb fwehtibu ne dabbuhs. — Scho grahamatu buhs weens
 ohtram norakstiht, un kad juhs tik dauds grehku, buhku darrijuschi, kâ swaigsnes
 pee debbesim irr, jeb smiltis pee juhkas, jeb lappas us kohkeem, tad jums tee
 buhs peedohti. Tapebz tizzait wissi, ko es ar scho grahamatu mahzu un faktu.
 Kas to ne tizz, tam buhs mirt. Utgreesetees juhs, tad juhs ne tapfeet muh-
 scham fohditi. Kam ta grahmata eeksch sawahm mahjahm irr, jeb kas to pee
 fewi nehfa, tas ne caps ne kahdâ pehfona=laikâ skahdâ, un juhs buhfeet preefsch
 ugguni un uhdeni pasargati. Ja kahda gaspascha jeb fewa scho grahamatu pee

few turr, tad ta teizamus un slawejamus auglus nessihs.“ — Ar tahdeem un wehl zitteem neeku-wahrdeem schinni grahmatinā laudis teek willinati us mahnu-un blehau-tizzibu. Bet mehs juhs mahzam ar ta Apustula Jahnā wahrdeem: „Mihli, ne tizzait ikkatram garam, bet pahrbaudait tohs garrus, arrig tee no Deewa irr? Jo dauds nepateesi praweefchi irr isgah-jufchi eeksch pafaules. (1. Jahn. 4, 1.)

Netizziba un tizziba.

1. Wees Indriks sehdeja weens pats, un behdas

Jau ilgi winna firdi mohzija.
„Ak! kur irr schinnis laikos gan tohs pehdas,
Kas zilweku us laimi pawadda!“
Tà dohmaja winsch skumjäss gan pee fewis,
Bet winna weddeja bij tuhdal flakt,
Jo Deews bij saldu zerribu tam dewis,
To katra behdu-laikä drohshinah.

2. Peepeschti bij weens draugs no fwe-schach weetas

Tam ne redsoht pee winna peestahjees.
Schis sweschineeks bij dsinrees, daschach leetas
No paschahim jaunahim deenahm mazhitees;
Bet ak! tam truhke katra svehta finna,
Kas muhsu firdi leeti derriga;
Das gan bis augstii mazhites, bet pee wianna
Ne kahdu tizzibu ne redseja.

3. „Mans mihtais, fo tu schinnis laikos darti?““

Tà schis us sawu draugu runnajo,—
„Woi taggad wehl us Deewu zerreht warri,
Woi wehl ne schaubees sawâ tizzibâ?
Ne falki man, kas tewim prahâ schausahs,
Jo rawâs ozjis ruhpes redsamas;
Ir rawâ firds ar leelahm behdahm kausahs,
Un rawas assaras irr birruschach.

4. Eeksch sawas jaunibas, kad preekus baudam,

No Deewa laipnibas bauds sapnojam;
Bet wezzumâ, kad gruhtas behdâs raudam,
Mehs wissas leekas dohmâs atmettam,
Gan finnu, ka ta tizziba irr salda:
Das Augstais esus patti mihiba;
Bet woi ir tad, kad wissur breefmas walda,
Schi tizziba wehl firdi turrama?““

5. Bet Indriks winnam fazija: „Gan kaujohs

Ar ruhpehm, kas man gauschi wahrdsina;
Bet tomehr es tam augstam Tehwam kaujohs,
Kas mums ir launâs beenâs labdarra.

Ir es schos laikos gruhtus zeltus gahju,

Un manna firds bij lohti behdiga;
Bet paschâs zeeschanaâs to spehku krahju,
Kas ihstâ tizzibâ man stiprina.“

6. Tas sweschineeks nu sauze: ””Mih-lais, rahdi,

Ko tu no Deewa essi dabbujis.
Kapehz winsch darrija, kas mums par skahdi,
Un kapehz winsch muhs behdâs eegrubdis?
Woi tas, eeksch ka tu tizzi, sawas rohkas.
Muhs glahbdamis karra-laikä issteepis,
Un muhsu waimanas un gruhtas mohkas
Us muhsu lubgschanu irr pabeidsis?

7. Pee blehscheem, kas us launeem zel-leem dohdahs,

Irr daschfahrt leela laime redsama;
Bettaisneem, kas art' brihscham te atrohdahs,
Irr retti preeks un Deewa svehtiba.”“—
Bet winnam atbild Indriks drohsh: ””Ne fuhdsees

Pahr Deewu, kas ire tihra laipniba;
Jo kad ar skaidru firsniu fo luhdsees,
Tad winsch tew allasch mihi pakaufa.

8. Gan labbi, kad tu wianu luhdsoht sauzi:

Lai ir us tewi allasch luhkotu;
Bet fo tas libdsetu, ka behdâs kauzi,
Ja to, kas tewim nahkahs, pamestu?
Mehs wissi us scho Tehwu zerreht warram,
Ja to ar behrna-firdi peesauzam;
Bet mehs ir winnu luhdsoht grehkus darram,
Ja nikna prahâ tam fo preefschrakstam.“

9. ””Bet woi tad wissos laikos behrni esam?““

Tà fazija schis draugs to nolammoht,—
„Woi mums ir tad, kad gruhtu nastu nessam,
Buhs jadohma, ka Deews mums labdarroht,
Woi gribbi, lai, famehr mehs scheitan mihtam,
Ir paschâs breefmas winnam patelzam,
Un arri tad, kad pohtâ ejohht krihtam,
Tam augstas slawas-dseemas nodseedam?““

10. "Kas pohstā eet, kam buhs peh; Deewa
prahta

Ne ilgaki wehl semmes wirſu mist;
Bet tahda tizziba, kas ſiprinata,
Ne kahdās breetmās ne warr ſust un krist.
Kas ſawam waddonam ar preeku laujahs,
Ir wehtras - laikā ne warr atſtahts buht;
Bet allaschin, kad wiſch prett wiſeem kau-
jahs,
Ar Deewa paligu pee mallas kluht.

11. Zaur wiſahm gruhtibahm, kas ſcheit
muhs ſpaida,
Teek muhsu ſirds no launa ſchlihſtita,
Un katra ſemmes - zeefchana un waida
Laps taifneem weenreis prekkā pahrwehrſta.

Mans Debbeſſ - tehwſ ne duſmojahs, kad
raudu,

So ruhpes muhsu ſpehku ſiprina,
Un teefcham paſchās breetmibās ne ſaubu
To tizziba, kas manni dahuwata.

12. Tu, mihtais, drihs pa wiſam atſtahts
buhs,

Za wehl us ſemmes - leetahm zerrefi;
Zo woi zaur tahuſeem preekeem laimigſt kluhtſi,
Kas laizigi un lohti nihzigi?" —

Zas ſweſchais taggad fauze: ""Raut Deewa
dohtu,

Ka ne peemirſtu, kad buhs kluffu geest!
Es ſargafchohs no ta, fo ne ſaprohtu,
Ir turpmak launotees un teefu ſprees.""
B.

S l u d d i n a f c h a n a.

Rihges pilſatā pee Deubner - kunga warr dabbuht jaunu grahmatainu, kam wirſ-
rakſts: "Sinnas par Kreewu Keiſera walſti, ſarakſitas no C. A. Berkholtz,
Oppelkna draudſes mahzitaja. 1839." 52 lappas - pusses 8nifki. Schi grahmata lihds
ar leelu ſemmes rulli, fur ne ween wiſa Kreewu Keiſera walſts ar ſaweeem gubbermen-
teem un dauds pilſateem un uppehm un kalneem irr apſhmeta, bet arri wehl zittas
ſemmes un juhras, kas winnai apkahrt, makſa 25 kapeikus ſudr.

Sinna, zik naudas 20. Septibr. - mehn. deenā 1839 eekſch Rihges makſaja
par daschahm prezzehm.

Par	Makſaja:	Sudr.		Par	Makſaja:	Sudr.	
		naudā.	Rb. L.			naudā.	Rb. L.
1	puhrurudſu, 116 mahrzinus ſmaggu	1	30	1	pohdu (20 mahrzineem) waſku	7	—
—	meeschu, 100 mahrzin. ſmaggu	1	—	—	tabaka = = = = =	—	65
—	kweechu, 128 mahrzin. ſmaggu	2	—	—	ſweeſta = = = = =	2	50
—	ausu = = = = = =	—	65	—	dselses = = = = =	—	75
—	firnu = = = = = =	1	50	—	linnu, frohna = = = =	2	—
—	rupju rudſu - miltu = =	1	30	—	brakka = = = =	1	80
—	bihdeletu rudſu - miltu =	1	80	—	kannepu = = = =	—	90
—	bihdeletu kweechu - miltu =	2	80	—	ſchlihſtu, appinu = = = =	2	50
—	meeschu - putraimu = =	1	50	—	neſchlihſtu ſeb prezzeſ appinu	1	50
—	eefala = = = = = =	1	10	—	muzzu filku, eglu muzzā =	8	50
—	linnu - fehklas = = = =	3	75	—	lasdu muzzā =	9	—
—	kannepu - fehklas = = =	1	30	—	ſmalkas fahls = = =	4	40
1	wefumu ſeena, 30 pohdus ſmaggu	3	—	—	rupjas baltas fahls =	4	60
barrotu wehrschi gaku, pa pohdu	1	—	—	—	wahli brandwiſna, puſſdegga =	7	—
				—	biwdegga =	9	25

Lihds 19. September pee Rihges irr atnahkuſchi 1552 ſuggi un aibraukuſchi 1437.

Brihw drikecht. No juhrmallas - gubbernementu augkas walbichanas pusses:

Dr. C. E. Napierſky.